

การพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7
ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร*
CITIZENSHIP DEVELOPMENT IN ACCORDANCE WITH THE 7TH
PRINCIPLE OF THE ARMY AFFILIATED FORCES OF THE ARMY IN
PHRA NAKHON DISTRICT, BANGKOK

ประศาล โยมเรือง¹ และ พระมหาชินกร สุจิตโต (ทองดี)²

Prasan Yomruang¹ and Phrachinnakorn Sucitto (Thongdee)²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author's Email: aungarmy2526@gmail.com

วันที่รับบทความ : 27 ธันวาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 20 มกราคม 2569; วันตอบรับบทความ : 22 มกราคม 2569

Received 27 December 2025; Revised 20 January 2026; Accepted 22 January 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมือง ระหว่างกลุ่มกำลังพลที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอ

Citation:



* ประศาล โยมเรือง และ พระมหาชินกร สุจิตโต (ทองดี). (2569). การพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. วารสารส่งเสริมและพัฒนานิชาการสมัยใหม่, 4(1), 283-299.
Prasan Yomruang and Phrachinnakorn Sucitto (Thongdee). (2026). Citizenship Development In Accordance With The 7th Principle Of The Army Affiliated Forces Of The Army In Phra Nakhon District, Bangkok. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(1), 283-299.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิเคราะห์จัดประเภทของข้อมูล และสรุปเป็นข้อความบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเป็นพลเมืองตามหลักสัปบุริสธรรม 7 ส่งเสริมความรับผิดชอบและการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาต่างชาติ เคารพสิทธิและความแตกต่างภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชน ต้องมีความโปร่งใส เสมอภาค และร่วมมือกันทุกฝ่าย เพื่อสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจจากประชาชน 2) การประยุกต์ใช้หลักสัปบุริสธรรม 7 ช่วยพัฒนาความคิด วินัย และการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล กำลังพลต้องรู้ตน รู้เหตุผล และรู้จักชุมชน ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมความสามัคคีในองค์กร สร้าง “ทหารพลเมือง” ที่มีคุณธรรมและจิตสาธารณะ และ 3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาในพื้นที่เขตพระนคร ควรปรับใช้หลักธรรมให้เหมาะสม กับบริบทสังคมและวัฒนธรรม มุ่งสร้างกำลังพลที่มีวินัย ความรู้ และเคารพผู้อื่น เน้นการฝึกอบรมควบคู่หลักธรรมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายคือทหารที่รับใช้ประชาชนและสร้างความมั่นคงแก่ชาติ

คำสำคัญ: การพัฒนาความเป็นพลเมือง, สัปบุริสธรรม 7, กำลังพลกองทัพบก, เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to: 1) study citizenship based on the Seven Sappurisdhamma principles of Royal Thai Army personnel in Phra Nakhon District, Bangkok; 2) analyze the application of the Seven Sappurisdhamma principles to citizenship development among personnel of different positions within the Royal Thai Army in Phra Nakhon District, Bangkok; and 3) propose guidelines for developing citizenship based on the Seven Sappurisdhamma principles of Royal Thai Army personnel in Phra Nakhon District, Bangkok. Twenty gender-identified individuals were interviewed in Ban Phaeo District, Samut Sakhon Province. The research instrument used was in-depth interviews. Data were analyzed, categorized, and summarized in descriptive text.

The research findings revealed that: 1) Citizenship based on the Seven Sappurisdhamma principles promotes responsibility and self-reliance, reduces

reliance on foreign countries, respects rights and differences under human rights law, and requires transparency, equality, and cooperation among all parties to build stability and public trust. 2) The application of the Seven Sappurisdhamma principles helps develop thinking, discipline, and balanced coexistence. Personnel must be self-aware, rational, and community-aware, reducing conflict and promoting organizational unity, creating “citizen soldiers” with morality and public spirit. 3) Development recommendations in the Phra Nakhon District area should adapt Dhamma principles to suit the social and cultural context, aiming to create a workforce with discipline, knowledge, and respect for others, emphasizing training in conjunction with Dhamma principles for sustainable development. The goal is soldiers who serve the people and create national security.

Keywords: Citizenship development, 7 virtues of a good person, Royal Thai Army personnel, Phra Nakhon District, Bangkok.

บทนำ

ความเป็นพลเมือง คือสถานภาพที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมายหรือจารีตประเพณีของรัฐ ซึ่งมอบสิทธิและหน้าที่แก่บุคคล เช่น สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง การทำงาน และการคุ้มครองทางกฎหมาย รวมถึงการมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมาย จ่ายภาษี หรือรับราชการทหาร (สุกรี บุญเทพ และหมัดเฟาซี รูบามา, 2564 : 498) การพัฒนาความเป็นพลเมืองมีความสำคัญต่อการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่มั่นคง โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี (สุวรรณ จุลมั่ง, 2564 : 1)

แม้ข้าราชการทหารจะมีสิทธิเสรีภาพเช่นบุคคลทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับและวินัยทหารซึ่งจำกัดสิทธิบางประการ เช่น การแสดงความคิดเห็นและการฝึกทหารใหม่ที่อาจละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (โสฬส สนธยานนท์, 2564 : 3) การจำกัดสิทธิและเสรีภาพนี้อาจขัดต่อหลักการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เน้น

การรับผิดชอบตนเอง เคารพสิทธิผู้อื่น และเคารพความแตกต่าง (ปริญา เทวานฤมิตรกุล, 2555 : 21)

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในสังคมไทยยังพบว่า องค์กรศาสนา มีบทบาทในการฝึกฝนคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน โดยเฉพาะในวัด ซึ่งนอกจากจะให้ความรู้แล้ว ยังเสริมสร้างมารยาทและการประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรม (ปภาณี ฐิติวัฒนา, 2545: 30) ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความเป็นพลเมืองที่ดีควรประกอบด้วยคุณธรรมและธรรมะ ซึ่งจะนำไปสู่ความสันติสุขในสังคม (วิรัตน์ บัวขาว, 2541 : 9)

การนำ หลักสัปปุริสธรรม 7 มาใช้ในการพัฒนาความเป็นพลเมือง จะช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองดี เช่น การรู้จักตนเอง รู้จักเหตุและผล รู้จักประมาณ และรู้จักชุมชน (พระธรรมกิตติวงศ์, 2548 : 170) การวิจัยนี้มุ่งหวังที่จะประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ในกลุ่มกำลังพลกองทัพบก เขตพระนคร เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ยั่งยืนในสังคมประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองระหว่างกลุ่มกำลังพลที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

ความเป็นพลเมืองหมายถึงสถานภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายของรัฐ ซึ่งมาพร้อมกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเน้นการเคารพกฎหมาย สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมทางสังคม และการรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยเฉพาะในบริบทของข้าราชการทหาร ความเป็นพลเมืองต้องควบคู่กับวินัย ความจงรักภักดี และจิตสาธารณะ เพื่อสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจจากประชาชน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสัปปริสธรรม 7

สัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยคุณลักษณะของคนดี ประกอบด้วย

1. ฉัหมัญญตา (รู้เหตุ)
2. อัถถัญญตา (รู้ผล)
3. อัตตัญญตา (รู้ตน)
4. มัตตัญญตา (รู้ประมาณ)
5. กาลัญญตา (รู้กาล)
6. ปริสสัญญตา (รู้ชุมชน)
7. ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล)

หลักธรรมดังกล่าวเป็นกรอบคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล การตัดสินใจอย่างเหมาะสม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองและการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พบว่า การนำหลักธรรมมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรช่วยส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในองค์กรภาครัฐและองค์กรที่มีโครงสร้างวินัยสูง เช่น องค์กรทหาร ซึ่งช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สรุปการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมชี้ให้เห็นว่า แนวคิดความเป็นพลเมืองและหลักสัปบุริธรรม 7 มีความสอดคล้องกันในมิติของคุณธรรม ความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จึงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย โดยเริ่มจากการตั้งชื่อเรื่อง การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัย และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างการวิจัย พร้อมรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นดำเนินการเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 สำหรับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า IOC เมื่อปรับปรุงแก้ไขขอบปรองของเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว จึงนำเครื่องมือที่สร้างไปลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Dept Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถตอบได้ตามความสมัครใจและสะดวกใจ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างเป็นธรรมชาติและเป็นกันเองโดยการสนทนากัน เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าเหมือนถูกบังคับให้ตอบคำถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกทุกเรื่องที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลโดยตรง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการขอเข้าพบเพื่อพูดคุยและอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ทราบ

และชี้แจงถึงความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ที่จะกลับมาเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัยในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้ข้อมูลและเก็บข้อมูลเป็นหลักจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Dept Interview) จากนั้นจึงนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้มาการเปรียบเทียบข้อค้นพบ (Finding) ของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา (Phenomenon) จากแหล่งและมุมมองที่แตกต่างกัน เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility, validity) ของข้อมูลหรือสิ่งที่ค้นพบ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นลักษณะเชิงพรรณนาตามข้อเท็จจริงและปรากฏการณ์ที่พบ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่จึงไม่อยู่ในลักษณะของตัวเลข

เมื่อจัดทำร่างรายงานการวิจัยสำเร็จแล้ว จึงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตศึกษา เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

2. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมือง โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกตามบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองจะแบ่งได้ 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

3. เครื่องมือการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ (In-Dept Interview Form)

1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2) วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ

3) สร้างแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวคิด และคำนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1) ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน 5 รูป/ท่าน

2) การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index : CVI) ใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้องกัน และการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีค่า CVI 0.80 ขึ้นไป เกณฑ์การให้ค่าคะแนน คือ

1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือให้ปรับปรุงแก้ไข

ในการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index : CVI) จากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ข้อคำถามแต่ละข้อต้องได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาโดยใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้องและการยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความสอดคล้องรายข้อ I-CVI ไม่ต่ำกว่า 0.80 และมีค่าค่าความสอดคล้องทั้งฉบับ (S-CVI) ไม่ต่ำกว่า 0.80

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือน เมษายน 2568 ถึง มิถุนายน 2567 โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่เกี่ยวกับสภาพ การประยุกต์ และ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการศึกษาเอกสาร งานวิจัย รายงานการวิจัย หนังสือวิชาการ บทความวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งการค้นคว้าจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyzed) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการประมวลผลในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจดบันทึกทั้งหมด 20 คน จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดของแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการวิเคราะห์จัดประเภทของข้อมูล และได้จัดหมวดหมู่ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองระหว่างกลุ่มกำลังพลที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

จากนั้น รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องโดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ และจดบันทึกมาสรุปเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) หรือพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์ที่ได้มา โดยการใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีความแม่นยำและเป็นแนวทางประการสำคัญที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กำลังพลมีการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับที่เอื้อต่อการเป็นพลเมืองที่ดี โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบตนเองและการพึ่งตนเอง การรู้เหตุรู้ผลในการปฏิบัติหน้าที่ การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการยึดมั่นในหลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย ซึ่งส่งผลให้เกิดความไว้วางใจจากประชาชน

2. เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองระหว่างกลุ่มกำลังพลที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ช่วยพัฒนาความคิด วินัย และการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลของกำลังพลทุกระดับตำแหน่ง ส่งผลให้ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และเสริมสร้างความสามัคคี นำไปสู่การเป็น “ทหารพลเมือง” ที่มีคุณธรรมและจิตสาธารณะ

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยเสนอว่า ควรบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับการฝึกอบรมกำลังพลอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อพัฒนากำลังพลให้มีวินัย ความรู้ ความรับผิดชอบ และความเคารพต่อผู้อื่นอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเอง พบว่ากำลังพลได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น การใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และการพัฒนาอาวุธและยุทธโศปกรณ์เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างชาติ 2) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพสิทธิเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่ยุติธรรม โดยการเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการเลือกตั้ง ซึ่งกองทัพต้องปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนและหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิผู้อื่น 3) ด้านเคารพความแตกต่าง การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเคารพต้องเริ่มจากผู้นำที่ต้องแสดงแบบอย่างชัดเจนและมีระบบการฝึกอบรมที่ต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจในความแตกต่างและอยู่ร่วมกันได้ 4) ด้านเคารพหลักความเสมอภาค การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติสะท้อนถึงหลักประชาธิปไตยและเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชน ทำให้กองทัพกลายเป็น “เพื่อนร่วมชาติ” ที่มีเสถียรภาพ 5) ด้านรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม กองทัพต้องแสดงบทบาทเป็น “ผู้รับใช้ประชาชน” ร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เช่น ภัยธรรมชาติ และ

ความเหลื่อมล้ำ พร้อมเปิดเผยข้อมูลและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การพัฒนา
กำลังพลให้มีทักษะที่ทันโลกและเข้าใจสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความ
เชื่อมั่นจากประชาชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถอภิปรายเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้
ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กำลังพลมีลักษณะความเป็นพลเมืองตาม
หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เน้น
ความรับผิดชอบ สิทธิเสรีภาพ และการเคารพกฎหมาย ทั้งนี้เป็นผลจากโครงสร้างวินัยและการ
ปลูกฝังคุณธรรมในองค์กรทหาร

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ช่วย
เสริมสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนางค์กร
ที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมเป็นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองควร
ดำเนินการควบคู่กับการฝึกอบรมด้านคุณธรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่า
การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรมควบคู่กัน

ประเด็นสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นกรอบคุณธรรมที่เหมาะสมต่อ
การพัฒนาความเป็นพลเมืองของกำลังพลสังกัดกองทัพบก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็น
แนวทางเชิงนโยบายและการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจของ
ประชาชนต่อกองทัพได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมือง
ระหว่างกลุ่มกำลังพลที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ของกำลังพลสังกัดกองทัพบก เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการ
พัฒนาความเป็นพลเมืองของกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ด้านการรับผิดชอบ

ตนเองและพึ่งตนเองได้ ส่งเสริมให้กำลังพลตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองและทหาร หลักทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การรู้เหตุและผล การรู้จักตนเอง การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล ช่วยพัฒนาความรับผิดชอบส่วนบุคคล โดยการรู้เหตุช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ การรู้ผลทำให้เห็นผลกระทบจากการกระทำ การรู้จักตนช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การรู้จักประมาณทำให้เกิดวินัยในการใช้ทรัพยากรส่วนตัว การรู้จักกาลเสริมทักษะการเลือกเวลาที่เหมาะสม การรู้จักชุมชนช่วยให้เข้าใจบทบาทในสังคมทหาร และการรู้จักบุคคลส่งเสริมความเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้สร้างกองทัพที่มีความรับผิดชอบ มีวินัย และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

2) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่นการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในสิทธิมนุษยชน โดยหลักธัมมญาณ (รู้เหตุ) ช่วยให้เข้าใจที่มาของสิทธิแต่ละบุคคล, อัตถัญญตา (รู้ผล) ช่วยประเมินผลจากการเคารพหรือไม่เคารพสิทธิ, อุตตัญญตา (รู้จักตน) ช่วยให้กำลังพลเข้าใจบทบาทของตนในการเคารพสิทธิ, มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) ช่วยจำกัดการใช้สิทธิและอำนาจไม่ให้เกินพอดี, กาลัญญตา (รู้จักกาล) ช่วยกำหนดเวลาและวิธีการแสดงออกอย่างเหมาะสม, ปริสัญญตา (รู้จักชุมชน) ช่วยเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กร และปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) ทำให้เคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่นอย่างเท่าเทียม การปฏิบัติตามหลักสัปปริสธรรมทำให้เกิดความยุติธรรมและการเคารพสิทธิที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3) ด้านเคารพความแตกต่าง การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ด้านการเคารพความแตกต่าง ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับความหลากหลายภายในองค์กรทหาร โดยหลักธัมมญาณช่วยให้เข้าใจสาเหตุของความแตกต่างในความคิดและประสบการณ์, อัตถัญญตาชี้ให้เห็นถึงผลดีของการยอมรับความหลากหลาย, อุตตัญญตาช่วยให้กำลังพลรู้จักตนเองและไม่ตัดสินผู้อื่น, มัตตัญญตาช่วยแสดงออกอย่างเหมาะสมในความแตกต่าง, กาลัญญตาช่วยเลือกเวลาและวิธีการที่เหมาะสมในการสื่อสาร, ปริสัญญตาช่วยเสริมความเข้าใจในบริบทของผู้อื่นในสังคมทหาร และปุคคลัญญตาช่วยให้ยอมรับบุคคลที่มีสถานะหรือตำแหน่งต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักเหล่านี้ช่วยลดอคติและเสริมสร้างความร่วมมือในหน่วย

4) ด้านเคารพหลักความเสมอภาค การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ในการเคารพหลักความเสมอภาค ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มีความยุติธรรม โดยการรู้เหตุช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ทำให้เกิดความเสมอภาค, การรู้ผลทำให้เข้าใจผลกระทบจากการเคารพหรือไม่เคารพความ

เสมอภาค, การรู้จักตนช่วยให้กำลังพลเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น, การรู้จักประมาณช่วยให้มีการกระทำที่พอดี, การรู้จักกาลช่วยให้แสดงออกในเวลาที่เหมาะสม, การรู้จักชุมชนส่งเสริมความเข้าใจในความเสมอภาคภายในหน่วย และการรู้จักบุคคลส่งเสริมการยอมรับในความเท่าเทียมกันในองค์กร ทุกการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสร้างความเป็นพลเมืองที่เคารพในความเสมอภาคและเสริมสร้างความยุติธรรมในสังคมทหาร

5) ด้านรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองของกำลังพลในกองทัพบก เขตพระนคร พบว่า เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกสาธารณะผ่านหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น “อัมมัญญา” หรือการรู้เหตุ เพื่อให้เข้าใจปัญหาสังคม, “อัตถัญญตา” หรือรู้ผล ส่งเสริมการตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวม, “อิตถัญญตา” หรือรู้จักตน ช่วยให้เห็นพลังรับผิดชอบหน้าที่, “มัตถัญญตา” หรือรู้จักประมาณ การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม, “กาลัญญตา” หรือรู้จักกาล ตัดสินใจทำสิ่งที่เหมาะสมในเวลาที่ถูกต้อง, “ปริสสัญญตา” หรือรู้จักชุมชน ช่วยให้เข้าใจความต้องการของสังคม และ “ปุคคลัญญตา” หรือรู้จักบุคคล ส่งเสริมการร่วมมือกับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้หลักสัปปุริสธรรมนี้ช่วยพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและส่งเสริมจิตสาธารณะในทุกระดับของกองทัพบก

ในส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร พบข้อเสนอแนะแนวทาง คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรคัดกรองคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างละเอียด และรอบคอบ มากขึ้นกว่าเดิม ด้านการหาเสียง พบข้อเสนอแนะแนวทาง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ควรใช้วาทกรรม โดยจุดประสงค์เพื่อทำลาย ลดความน่าเชื่อถือ หรือกล่าวสิ่งที่เป็นเท็จ ด้านพรรคการเมือง พบข้อเสนอแนะแนวทาง คือ พรรคการเมืองควรมีจุดยืนที่เข้มแข็ง หนักแน่นในอุดมการณ์ ด้านนโยบาย พบข้อเสนอแนะแนวทาง คือ ควรชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณ หรือแหล่งที่มาของงบประมาณของนโยบายเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละพรรคให้มีความชัดเจนมากขึ้น ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร พบข้อเสนอแนะแนวทาง คือ สื่อบางสำนักไม่ควรนำเสนอข้อมูลที่บิดเบือน หรือแสดงความเป็นกลาง ควรเคารพจรรยาบรรณ และนำเสนอข้อมูลอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนเขตบางบอนมีความตื่นตัวทางการเมืองอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาค้นคว้า

ความรู้ ความสามารถ ความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับวาทกรรมที่ใช้ในการเสียนั้นเกิดขึ้นในทุกยุคสมัย แต่ควรใช้ข้อเท็จจริงในการนำเสนอให้มากที่สุด เพราะประชาชนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าจริงหรือไม่ และพรรคการเมืองต่าง ๆ จำต้องประกาศจุดยืน หรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียง มิใช่ว่าประกาศจุดยืนอย่างหนึ่ง เมื่อผ่านการเลือกตั้งแล้วเป็นอีกอย่างหนึ่ง เช่นนั้นจะทำให้ประชาชนหมดศรัทธาในพรรคดังกล่าว อีกทั้งการเลือกตั้งครั้งนี้มีการแข่งขันทางด้านนโยบายสูงมากและครอบคลุมทุกประเด็น แต่ในบางนโยบายกลับไม่ชัดเจนในแหล่งที่มางบประมาณ หรือความเป็นไปได้ที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติได้จริง ตลอดจนการรับข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณเป็นอย่างมาก ควรเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ควรรับข้อมูลจากแหล่งเดียว ไม่ว่าจะช่องทางออฟไลน์ หรือออนไลน์ก็ตาม เพราะจะทำให้หลงไปในวาทกรรมที่บิดเบือนจากความเป็นจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2542) การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหา แต่งตั้ง ผู้ที่จะเข้าไปใช้อำนาจแทนตนของประชาชน เป็นการแสดงออกถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ซึ่งเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนในการใช้อำนาจรัฐโดยตรง แต่ประชาชนผู้ซึ่งทรงอำนาจแห่งรัฐให้ความยินยอมผู้แทนของตนใช้อำนาจรัฐได้ตามระยะเวลาหรือตามวาระที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น นับว่าเป็นเงื่อนไขขั้นพื้นฐานประการสำคัญอันจะขาดเสียมิได้ เพราะมีผลทำให้อำนาจรัฐมีความชอบธรรม โดยประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนจะแสดงเจตนาออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และคะแนนเสียงดังกล่าวจะได้รับการนับเพื่อนำมาคำนวณให้ได้ผลว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้เข้าไปใช้อำนาจแทนประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาณัฐพรพจน์ ขนติธโร (รองน้อย) (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน โดยเฉพาะด้านการหาเสียงของผู้สมัคร นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้

สรุป การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองของกำลังพลในกองทัพบก เขตพระนคร ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและความรับผิดชอบในหลายด้าน เช่น การรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเอง โดยส่งเสริมให้กำลังพลเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง การเคารพสิทธิผู้อื่นโดยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในสิทธิมนุษยชน การเคารพความ

แตกต่างและการยอมรับความหลากหลายภายในองค์กร การเคารพหลักความเสมอภาคและการเสริมสร้างความยุติธรรมในหน่วย และการรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ผ่านการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อให้กองทัพบกเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลในกองทัพบก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นกรอบคุณธรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะในบริบทขององค์กรทหารซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศและความเชื่อมั่นของประชาชน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถส่งเสริมคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองในหลายมิติ ได้แก่ การรับผิดชอบต่อตนเองและการพึ่งพาตนเอง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย การยึดถือหลักความเสมอภาคและความยุติธรรมภายในองค์กร ตลอดจนการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองของกำลังพลควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ไม่จำกัดเพียงการปฏิบัติตามระเบียบวินัย แต่ต้องมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณค่า ทศนคติ และจิตสำนึกสาธารณะผ่านการฝึกอบรม การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1. ด้านการรับผิดชอบต่อตนเองและการพึ่งพาตนเอง ควรกำหนดแผนพัฒนากำลังพลโดยบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับการพัฒนาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมต้นแบบที่มุ่งพัฒนาศักยภาพการพึ่งพาตนเองของกำลังพล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ 2. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ควรบรรจุเนื้อหาหลักสัปปุริสธรรมร่วมกับหลักสิทธิมนุษยชนในหลักสูตรการฝึกอบรมกำลังพลทุกระดับ รวมถึงจัดกิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ เช่น การอภิปรายกลุ่มหรือเวทีเสวนา เพื่อสร้างความเข้าใจและการเคารพซึ่งกันและกัน 3. ด้านการเคารพความแตกต่างและความหลากหลาย ควรจัดเวทีเปิดโอกาสให้กำลังพลได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม และนำประเด็น “ความหลากหลายและความเสมอภาค” มาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการประเมินภาวะผู้นำภายในหน่วยงาน 4. ด้านการเคารพหลักความเสมอภาค ควรจัดกิจกรรมจำลองบทบาทหรือการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Simulation) เพื่อปลูกฝังความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคและความยุติธรรม พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการหรือกลไกภายในหน่วยงานเพื่อส่งเสริมและติดตามการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคอย่างต่อเนื่อง 5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาและการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงพัฒนาระบบการยกย่องหรือรางวัลสำหรับกำลังพลต้นแบบด้านความเป็นพลเมือง เพื่อสร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังหน่วยงานทหารในพื้นที่หรือภูมิภาคอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและเพิ่มความครอบคลุมของข้อค้นพบ
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับทัศนคติและประสบการณ์ของกำลังพล
3. ควรนำหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปศึกษาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดด้านคุณธรรมหรือความเป็นพลเมืองในแนวคิดสากล เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เชิงบูรณาการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของกำลังพลในกองทัพบก เขตพระนคร มีดังนี้

- 1) ด้านรับผิดชอบต่อตนเองและพื้ดินตนเอง ควรกำหนดแผนพัฒนาตนเองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 และส่งเสริมโครงการหน่วยต้นแบบกำลังพลพื้ดิน เพื่อเพิ่มการพัฒนาทักษะในการพึ่งพาตนเอง
- 2) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ควรบรรจุหลักสัปปุริสธรรมร่วมกับหลักสิทธิมนุษยชนในหลักสูตรฝึกอบรม รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามตำแหน่งหน้าที่ เช่น วงสนทนาและกิจกรรมกลุ่มเล็ก
- 3) ด้านเคารพความแตกต่าง ควรจัดเวทีเสวนาเปิดใจให้กำลังพลได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลาย และเพิ่มหัวข้อ “ความหลากหลายและความเสมอภาค” ในการประเมินผู้นำ
- 4) ด้านเคารพหลักความเสมอภาค ควรจัดกิจกรรมจำลองบทบาทและตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความเสมอภาคภายในหน่วยงาน
- 5) ด้านรับผิดชอบต่อสังคม ควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาและสร้างระบบรางวัลต้นแบบพลเมืองดีเด่นเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. (2545). *การขัดเกลาทางสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). *พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด*. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2541). *หลักสูตรประถมศึกษายุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุกรี บุญเทพ และหมัดเฟาชี รูบามา. (2564). ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสตูล. *วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(1), 498.
- สุวรรณ จุลมั่ง. (2564). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน(สช.) ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 17. ใน *รายงานการวิจัย สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 (พิษณุโลก)*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- โสฬส สนธยานนท์. (2564). *สิทธิและเสรีภาพของข้าราชการทหารภายใต้หลักประชาธิปไตย*. รายงานส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ 9. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.